

Vergaderjaar 2011–2012

21 501-02

Raad Algemene Zaken en Raad Buitenlandse Zaken

Nr. 1104

BRIEF VAN DE MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 10 november 2011

Conform mijn toezegging in het debat over het verslag Algemeen Overleg met uw Kamer over Iran (Handelingen II 2011/12, nr. 22, behandeling Iran) bied ik u hierbij een brief aan over mogelijke verdere sancties tegen Iran naar aanleiding van het IAEA-rapport van 8 november jl.

IAEA

Het rapport zal op 17/18 november a.s. in de *Board of Governors* (BoG) van het IAEA worden besproken. Nederland maakt deel uit van deze *Board*. Het kabinet zal bij aanneming van het rapport door de BoG aandringen op een resolutie met een zo sterk mogelijke veroordeling van de Iraanse autoriteiten. De BoG kan in een dergelijke resolutie de kwestie doorverwijzen naar de VN-Veiligheidsraad. Het kabinet zal zich hiervoor inspannen.

VN Veiligheidsraad

Indien het rapport wordt doorverwezen naar de VN-Veiligheidsraad, kan deze besluiten tot het instellen van aanvullende sancties. Dit verdient de voorkeur, aangezien verdergaande stappen tegen Iran het sterkst als de gehele wereldgemeenschap zich daar achter schaaft. In het verleden is echter binnen de Veiligheidsraad niet altijd voldoende draagvlak voor aanneming van sancties gevonden.

Europese Unie

Tijdens de Raad Buitenlandse Zaken op 14 november a.s. zullen de ministers spreken over het proces om te komen tot eigenstandige EU-sancties te komen. Het kabinet zal daarbij een voortrekkersrol spelen, waarbij het devies «regime in het hart raken, bevolking ontzien» leidend zal zijn.

Ik beperk mij in deze brief tot hoofdlijnen, om te voorkomen dat mogelijk te raken personen en entiteiten op de maatregelen anticiperen. Tijdens de bespreking in EU-verband dienen in elk geval aan de orde te komen:

- aanscherping van bestaande sanctiemaatregelen (bijv. verbieden betalingen aan Iran in contanten of edelmetalen, die nu vaak als alternatief voor banktransacties worden gebruikt);
- uitbreiding aantal vergunningsplichtige transacties (verlagen financiële drempel);
- uitbreiding van lijsten met personen en entiteiten (ruimere definitie van betrokkenheid bij nucleaire activiteiten, bijvoorbeeld personen en entiteiten die hieraan indirect steun bieden of ervan profiteren).

Reeds bestaande sancties

Iran negeert al jaren zijn internationaalrechtelijke verplichtingen. Dit heeft er destijds toe geleid dat de internationale gemeenschap een stevig sanctiepakket heeft opgelegd, zodat er al een scala aan maatregelen bestaat. Ook landen die doorgaans niet graag van het sanctie-instrument gebruikmaken, hebben destijds in de VN Veiligheidsraad ingestemd met maatregelen die proliferatie van kernwapens en verwerven van materialen en kennis daarvoor aan banden leggen (VR-resoluties 1803 en 1929).

De EU heeft in oktober 2010 zelfstandig een nog scherper sanctieregime tegen Iran ingesteld. Aldus is thans op Iran een scala van maatregelen van toepassing, die betrekking hebben op de nucleaire activiteiten van het land:

- visumrestricties;
- bevrozing tegoeden betrokken personen en entiteiten bij proliferatiegevoelige activiteiten;
- bevrozing van tegoeden van personen en entiteiten met banden met de Islamitische Revolutionaire Garde;
- beperkingen banksector, beperkingen diensten Iraanse schepen en vrachtvliegtuigen;
- verbod op technische bijstand en financiering militaire activiteiten, onderwijsembargo;
- wapenembargo, handelsrestricties proliferatiegevoelige goederen;
- beperkingen op Iraanse investeringen in uraniumontginning en de nucleaire industrie;
- beperkingen op handel in goederen voor tweeërlei gebruik;
- beperkingen op de handel in technologie voor aardolie- en aardgasindustrie.

Daarnaast heeft de EU in dit voorjaar een pakket sancties aangenomen tegen een aantal Iraniërs dat zich schuldig heeft gemaakt aan mensenrechtenschendingen. Dit is een sanctieregime met een andere rechtsbasis, maar in combinatie met het genoemde nucleaire pakket voert dit wel de druk op Iran op. Tenslotte heeft de EU in een derde regime (de zogenaamde «terrorisraelijst») vorige maand sancties ingesteld tegen de verdachten van de recente verijdelde terroristische aanslag in de Verenigde Staten.

Inzet kabinet

Het kabinet zal zich in de EU- en in VN-verband inspannen voor verdere verzwaring en verscherping van sancties zolang Iran zijn internationale verplichtingen niet nakomt.

De minister van Buitenlandse Zaken,
U. Rosenthal